

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfint nr.180, bir.600
tel.: +373 (0) 22 21-28-07

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Стефан чел Маре, 180, каб. 600
тел.: +373 (0) 22 21-28-07

DECIZIE din 10 februarie 2017 cauza nr. 503/16

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Oxana GUMENNAIA – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Lucia GAVRILIȚĂ – membră

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise ale
petiționarei: M.P.
reclamaților: P. P., jurnalist și Publicația Periodică "Timpul de Dimineață"
au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul plângerii

Pretinsa discriminare pe criteriu de gen (femeie), manifestată prin publicarea informațiilor despre viața intimă într-o ipostază negativă, în comparație cu informațiile publicate în același articol despre bărbații vizați.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității din 25.05.2012 și nu ridică excepții de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Legea nr.298 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 21.12.2012.

III. Susținerile părților

Alegațiile petiționarei

- 3.1 Petiționara afirmă că este parte vătămată într-un dosar penal deschis inițial în baza art. 166 și 171 Cod Penal privind infracțiunile de privare ilegală de libertate și viol. În data de 19.02.2016 în publicația periodică "Timpul de Dimineață" a fost publicat un articol intitulat "Violul de la Orhei o farsă inventată de societatea civilă", autor P.P. În data de 11.03.2016 aceeași publicație a mai publicat un articol intitulat "Repet nu există probe că violul de la Orhei a avut loc". Studiind materialele, petiționara a constatat că mai multe informații din aceste articole au fost prezentate eronat și denaturat. Aceste informații și contextul în care au fost descrise prezintă petiționara într-o ipostază negativă care nu corespunde realității, insinuându-se că are un comportament obscur și provocator la adresa bărbaților, este depravată și lipsită de principii morale. Mesajul clar al articolelor este că, de fapt, petiționara a inventat cazul de viol, dorind să profite de situație și fiind depravată ea nu putea fi violată. Ea de fapt a provocat la contact sexual pe cei trei bărbați.
- 3.2 Petiționara susține că dreptul la libertatea de exprimare și libertatea presei într-un stat democratic nu este absolut, iar publicarea detaliilor din viața privată a acesteia nu are nici o legătură cu cauza de viol, nu reprezintă interes public și nu poate reprezenta o justificare rezonabilă în acest sens. Prin urmare, aceste articole depășesc limitele libertății de exprimare a jurnalistului și constituie discriminare în baza prejudecăților pe criteriu de gen.
- 3.3 Petiționara se compară cu orice bărbat care s-ar afla într-o situație similară cu a sa. În acest sens, bărbații niciodată nu sunt considerați depravați și provocatori ai cazurilor de viol, această prejudecată planează doar asupra femeilor. Ca urmare a tratamentului mai

puțin favorabil pe baza de gen, petiționarei i-a fost încălcat dreptul la viață intimă, privată și de familie.

Susținerile reclamațiilor

- 3.4 Reclamații susțin că jurnalistul a scos la iveală faptul că în realitate dosarul penal nu conține nici o probă certă precum că petiționara ar fi fost violată și a prezentat relatarea despre cele întâmplate la acel moment. În articolele publicate reclamatul doar a citat persoanele implicate în acest caz, fără ca să-și expună opinia sa. După ce a constatat că, declarațiile victimei la poliție sunt contradictorii și că, toate persoanele cu care ea a comunicat în acele zile afirmă că ea minte, autorul s-a interesat despre comportamentul și personalitatea petiționarei atât de la poliție, cât și de la școala unde tânăra și-a făcut studiile. Respectiv au fost citate declarațiile acestor surse. Tratamentul autorului a fost egal față de toți cei implicați într-un proces penal, care a devenit unul de interes public fără nici o discriminare, deoarece autorul a prezentat declarațiile martorilor și ale inculpaților, a solicitat și poziția victimei și a avocatului său însă aceștia au refuzat să vorbească.
- 3.5 Când privește cererea petiționarei de a șterge articolul, reclamatul susține că, aceasta este o ingerință în activitatea presei, fiind în contradicție cu legea. Conform art. 180¹ al Codului Penal, este interzisă împiedicarea intenționată a activității mass-media sau intimidarea pentru critică, aceste acțiuni fiind pedepsite prin lege. Prin plângerea adresată Consiliului, scopul petiționarei este de a intimida ziarul „Timpul” și jurnalistul. Mai mult decât atât, legea îi permitea petiționarei în caz de dezacord cu articolul publicat să solicite autorului să facă anumite rectificări, printr-o cerere prealabilă, în termen de 20 de zile. Însă petiționara nu s-a adresat redacției și nici autorului cu această cerere.
- 3.6 În textele articolelor publicate nu se face nici cea mai vagă referință la stereotipul că femeile provoacă bărbații la infracțiuni de viol prin modul în care se îmbracă. Reclamații consideră că e o tâmpenie, în sensul adevărat al cuvântului și afirmația precum că autorul a folosit acest stereotip pentru a justifica actul sexual forțat și a plasa toată vina pe femeie.

IV. Dreptul național și internațional relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova la art. 16 alin. (2)** menționează că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială; **art. 28** Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată; **art. 32 alin. (1)** oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil; **alin. (2)** libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.
- 4.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012 la art. 1 alin. (1)** stabilește că scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat. **art. 4** identifică formele grave ale discriminării, precum: lit. b) susținerea discriminării prin intermediul mijloacelor de informare în masă; discriminarea săvârșită asupra unui grup de persoane.
- 4.3 **Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați nr. 5 din 09.02.2006 la art. 2** prevede noțiunea de limbaj sexist care reprezintă expresii și adresări ce prezintă femeia în manieră umiltoare, degradantă și violentă, ofensând demnitatea acestora; principiul egalității între femei și bărbați este principiu ce prevede egalitatea între femei și bărbați în ceea ce privește drepturile, oportunitățile și responsabilitățile în toate domeniile vieții; discriminare după criteriul de sex - orice deosebire, excepție, limitare ori

preferință având drept scop ori consecință limitarea sau intimidarea recunoașterii, exercitării și implementării pe bază de egalitate între femei și bărbați a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; **art. 5 alin. (1)** prevede că în Republica Moldova, femeile și bărbații beneficiază de drepturi și libertăți egale, fiindu-le garantate și șanse egale pentru exercitarea lor; **art. 8 alin. (1)** mass-media va contribui la promovarea principiului egalității între femei și bărbați în societate prin elaborarea de programe și de materiale cu impact asupra modificării modelelor sociale și culturale de comportament al bărbaților și femeilor pentru eliminarea prejudecăților, obișnuințelor și a altor practici bazate pe ideea de inferioritate sau de superioritate a unuia dintre sexe sau pe rolurile stereotipe privind bărbații și femeile; **alin. (2)** este inadmisibilă și se sancționează conform legislației publicarea oricăror materiale și informații de caracter sexist și utilizarea limbajului sexist.

- 4.4 **Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 241 din 20.11.2008 la art. 4 alin. (1)** menționează că Statul garantează libertatea de exprimare a mass-mediei. Nimeni nu poate interzice sau împiedica mass-media să răspândească informații de interes public decât în condițiile legii; **alin (2)** mass-media are sarcina de a informa publicul asupra problemelor de interes public și de a efectua, în conformitate cu responsabilitățile sale, investigații jurnalistice în probleme de interes public; **alin. (3)** pe lângă garanțiile prevăzute la art. 3, libertatea de exprimare a mass-mediei admite și un anumit grad de exagerare sau chiar provocare, cu condiția să nu se denatureze esența faptelor; **art.5 alin. (1)** independența editorială a mass-mediei este recunoscută și garantată de lege. Cenzura este interzisă; **alin. (2)** se interzice ingerința în activitatea editorială a mass-mediei, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. În cazul în care ingerința este prevăzută de lege, ea urmează a fi interpretată limitativ; **art. 6 alin. (1)** orice persoană are libertatea de a primi informații de interes public prin intermediul mass-mediei; **art. 10 alin. (1)** menționează că orice persoană are dreptul la respectul vieții private și de familie; **alin. (2)** dreptul la respectul vieții private și de familie nu se extinde asupra informațiilor despre viața privată și de familie răspândite cu acordul expres sau tacit al persoanei sau obținute în locurile publice când persoana nu poate conta, în mod rezonabil, pe intimitate; **alin. (3)** nimeni nu poate fi tras la răspundere pentru că a făcut publice informații despre viața privată și de familie a persoanei dacă interesul public de a le cunoaște depășește interesul persoanei vizate de a nu răspândi informația.
- 4.5 **Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002, art. 180¹ alin. (1)** menționează împiedicarea intenționată a activității mass-media sau a jurnalistului, precum și intimidarea mass-media sau a jurnalistului pentru critică se pedepsesc cu amendă în mărime de la 500 la 650 unități convenționale cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice pe un termen de până la 2 ani.
- 4.6 **Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale la art. 14** prevede că exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.
- 4.7 **Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cauza Von Hannover vs. Germaniei (nr. 2) din 40660/08 și 60641/08**, unde reclamata fiica unei familii regale s-a plâns pe faptul publicării unor poze personale în afara domiciliului său în cadrul activităților cotidiene ca fiind violarea art. 8 din CEDO (dreptul la viață privată și de familie). CtEDO a statuat că, publicarea acestor fotografii constituie o atingere a dreptului la viață privată a reclamatei. Aceasta nu este o personalitate politică și nu îndeplinește nici o funcție în stat astfel este dificil de afirmat că aceste poze contribuie la dezbaterea unor probleme de interes general.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul reține o pretinsă discriminare pe criteriu de gen (femeie), manifestată prin publicarea informațiilor despre viața intimă într-o ipostază negativă, în comparație cu informațiile publicate în același articol despre bărbații vizati.
- 5.2 Consiliul reamintește, că atât legislația națională (*art. 15 alin. (1) și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității*), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (*a se vedea cauza D. H. și alții v. Republica Cehă par. 82-84, par.177, cauza Chassagnou și alții*

v. *Franța par. 91-92, Timishev v. Rusia par.57*) prevede o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamant atunci când petiționarul prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Reieșind din alegațiile expuse în plângere, pentru a institui o prezumție a discriminării petiționara urma să prezinte fapte care ar arăta existența cumulativă a următoarelor elemente:

- a) tratamentul mai puțin favorabil (excludere, deosebire, etc.) în exercitarea unui drept recunoscut de lege;
- b) aplicat în comparație cu alte persoane (un grup de persoane);
- c) cu care se află în situație analogică;
- d) în baza unui criteriu protejat.

- 5.3 Analizând faptele expuse și argumentele formulate de petiționară, Consiliul stabilește că acestea sunt suficiente pentru a institui o prezumție a discriminării, or toate elementele indicate mai sus au fost corespunzător descrise. Petiționara susține că divulgarea aspectelor legate de personalitatea și viața sa intimă într-o ipostază negativă, prin comparație cu cea a presupușilor infractori (bărbați) i-au lezat dreptul la demnitate.
- 5.4 Conform art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității din 25.05.2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei sau instituțiilor despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. În susținerea poziției sale reclamații au menționat că s-au interesat de acest caz doar după ce a devenit unul de interes public, iar jurnalistul a citat persoanele implicate în caz fără ca să-și expună propria opinie. Mai mult ca atât, reclamații notează că solicitările petiționarei de a șterge respectivele articole reprezintă o ingerință în libertatea presei.
- 5.5 Din circumstanțele cauzei, Consiliul stabilește o concurență a două drepturi fundamentale, și anume libertatea de exprimare a jurnalistului, prin publicarea articolului care rezumă rezultatele unei investigații jurnalistice și dreptul privind respectarea vieții private și intime a persoanei. Prin urmare, la determinarea echilibrului dintre aceste drepturi, Consiliul va analiza calitatea persoanei vizate, dacă este persoană publică, conținutul informației difuzate, dacă aceasta reprezintă un subiect de interes public, și dacă persoana care a difuzat informația a urmărit un scop legitim și de bună-credință.
- 5.6 Consiliul reține că articolul disputat trata un subiect de interes public, cel de a atrage atenția unei părți a societății despre un presupus linșaj mediatic cauzat de societatea civilă pe marginea unui dosar penal despre un presupus act de viol. Scopul jurnalistului a constat în investigarea circumstanțelor în care s-a produs fapta relatată și de a aduce la cunoștința publicului date veridice și verificate din materialele dosarului. Astfel, informațiile puse la dispoziție de acesta aveau un temei factual. Prin urmare, din analiza articolului publicat, Consiliul observă că o bună parte a materialului respectă acest scop, utilizând informații factive preluate din materialele dosarului disputat. Astfel, Consiliul notează că difuzarea în presă a informațiilor dintr-un dosar penal atunci când este vorba despre anumite circumstanțe, care ar avea un impact social, poate servi interesului public.
- 5.7 Cu toate acestea, Consiliul reține că în același articol au fost prezentate detalii despre personalitatea victimei, viața ei intimă anterioară incidentului, or astfel de informații nu sunt de natură să servească unui interes public. Totodată, prezentarea unor detalii despre viața privată și personalitatea victimei nu are relevanță nici cu presupusul viol și nici cu interesul general urmărit. Pe de altă parte, dezvăluirea acestor informații constituie o ingerință în viața privată și intimă a petiționarei. În această privință, Consiliul subliniază că o persoană necunoscută publicului poate pretinde o protecție deosebită a dreptului său la viața privată (cauza von Hannover împotriva Germaniei (nr. 2), *cererile nr. 40660/08 și 60641/08*), or petiționara nu este o persoană publică. Un alt aspect pe care Consiliul dorește să-l puncteze reprezintă contribuția informațiilor despre personalitatea victimei unui presupus caz de viol, la dezbaterea de interes general referitoare la modalitatea de instrumentare a dosarului. În circumstanțele în care jurnalistul dispunea de o bază factologică suficientă (declarațiile victimei, martorilor, rezultatele expertizelor medico-legale și biologice), aducerea în atenția publicului a informațiilor despre viața intimă a victimei, pare să nu satisfacă cerința scopului urmărit. În opinia Consiliului, aceste informații, raportate la contextul examinat, nu pot fi considerate probleme de interes general.

- 5.8 Mai mult, Consiliul observă tratarea diferențiată a personajelor vizate în articol. Dacă personalitatea persoanelor implicate în acest dosar, expus spre atenția publicului, ar fi răspuns unui veritabil interes public, atunci trebuia de reflectat personalitatea ambelor genuri. Or, din cele examinate, spre interesul public a fost prezentată doar personalitatea femeii, nu și cea a bărbaților implicați. Consiliul notează că jurnalistul, prin publicarea articolului în litigiu, a înțeles că informațiile referitoare la personalitatea victimei, au cauzat reacții negative, însă, acest fapt nu l-a determinat să renunțe la ideea de a insista asupra acestui aspect. De altfel, modalitatea în care a fost prezentată în cel de-al doilea articol, în special prin utilizarea expresiei *"cel mai probabil victima și-a tras singurică violatorii în pat"* confirmă prezența unei prejudecăți care, indubitabil, afectează atitudinea publicului față de subiect. Prin aceste fapte, Consiliul reține, o rea credință, care rezultă din faptul că jurnalistul nu a emis o judecată de valoare sau o idee, ci a transmis în mod public în presa o prejudecată față de femei precum că comportamentul și personalitatea acestora ar fi culpabile pentru un eventual viol.
- 5.9 Luând în considerare impactul pe care mass-media îl are asupra formării opiniei publice, misiunea presei trebuie să consistă în faptul de a comunica publicului doar probleme de interes general. Chiar și în numele rolului esențial, ce le revine pentru funcționarea unei societăți cu adevărat democratice, jurnaliștii nu sunt scutiți de respectarea legilor, inclusiv de Legea cu privire la asigurarea egalității.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3, 13 și 15 alin. (4) din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității, coroborat cu pct.61 al Legii nr. 298 din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminare pe criteriu de gen.
2. Reclamații vor exclude din articolele publicate informațiile despre personalitatea și viața intimă a petiționarei.
3. Prezenta decizie se va comunica părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
4. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 ale Legii nr.298 din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și ale Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – Președinte

Oxana GUMENNAIA – Membră

Andrei BRIGHIDIN – Membru

Lucia GAVRILIȚĂ – Membră